

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 6173

Tarih : 03.07.2024

10/1593

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, Türkiye'de tehlikeli atık miktarı son yıllarda çarpıcı bir şekilde artmıştır. 2018 yılında 11 milyon ton olan tehlikeli atık miktarı, 2020 yılında 26 milyon tona ulaşmış ve 2022'de 23 milyon tonun üzerine çıkmıştır. Bu ciddi artışın en önemli nedenleri arasında, altın ve gümüş madenciliğinin yaygınlaşmasının payı oldukça büyüktür. Ekosisteme, ormanlara, doğaya, canlı türlerine, sulara ve halk sağlığına olumsuz etkileri olan mevcut altın ve gümüş madenlerinin kapatılması ve yeni maden projelerinin engellenmesi, altın ve gümüş madenlerinin yaratacağı tahribatın tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Nejla Demir
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

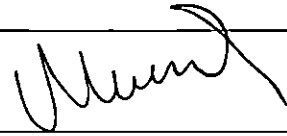
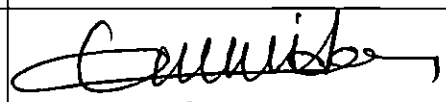
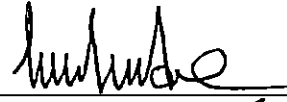
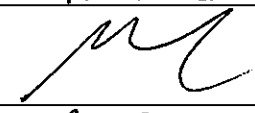
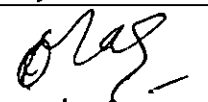
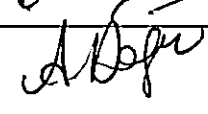
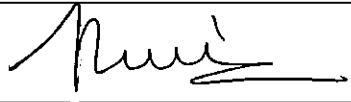
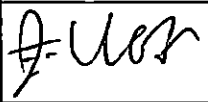
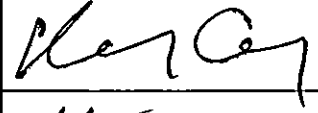
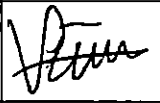
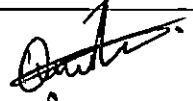
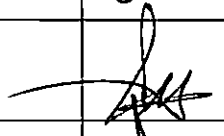
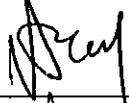
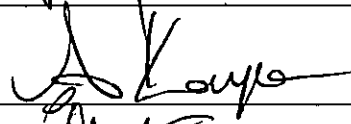
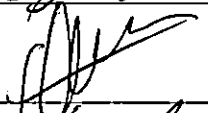
Polen Ekoloji Enstitüsü, Türkiye'deki altın madenciliği üzerine bir rapor yayımlamıştır. Raporda, Ocak 2020'den Nisan 2024'e kadar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın e-ÇED duyuruları taranarak elde edilen veriler analiz edilmiştir. Bu süreçte 123 altın madeni projesi tespit edilmiştir. TÜİK'in verilerine göre, Türkiye'de tehlikeli atık miktarı son yıllarda ciddi bir artış göstermiştir. 2018 yılında 11 milyon ton olan tehlikeli atık miktarı, 2020 yılında 26 milyon tona ulaşmış ve 2022'de 23 milyon tonun üzerine çıkmıştır. Bu artışın sebepleri arasında, özellikle altın ve gümüş madenciliğinin büyük bir etkisi bulunmaktadır. Altın madenciliği projelerinde çoğunlukla açık ocak ve yığın lıç madenciliği yöntemleri kullanılmakta olup, bu yöntemler geniş toprak alanlarının yok olmasına, ağır metal ve siyanür kirliliğiyle toprağın zehirlenmesine neden olmaktadır. Bu durum hem ekolojik yıkıma hem de insan sağlığına ciddi zararlar vermektedir.

Raporda, Ocak 2020'den Mayıs 2024'e kadar ÇED süreci devam eden 123 projenin varlığından bahsedilmektedir. Bu projelerden sadece bir tanesine ÇED olumsuz kararı verilmiştir. 36 projeye ise "ÇED gerekli değildir" kararı verilmiştir. Bu durum, ÇED sürecinin nasıl işlediği ve projelerin neye göre değerlendirildiği konusunda bazı soru işaretlerine yol açmaktadır. Raporda dikkat çeken bir diğer konu, Koza Altın İşletmeleri'nin altın madenciliği sektöründe oynadığı roldür. 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sürecinde kayyum ataması yapılarak TMSF'ye devredilen Koza Altın, 123 projenin 49'unu gerçekleştirmektedir. Bu projelerden hiçbirine ÇED olumsuz kararı verilmemiştir. Koza Altın'ın bu projeleri hızla ilerletmesi ve genişletmesi, dikkat çekici bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Altın madenciliğinin artışının arkasında, altının spekülâtif bir yatırım aracı haline gelmesi ve fiyatının sürekli artması yatmaktadır. COVID-19 pandemisi ve Ukrayna savaşı gibi küresel belirsizlikler, altının değerini artıran faktörler olmuştur. Türkiye'de ise, 12. Kalkınma Planı'nda maden ihracatının ikiye katlanması hedeflenmekte ve madenciliğin kamu yararına faaliyet statüsüne geçirilmesi planlanmaktadır. Bu durum, altın madenciliğinin önümüzdeki yıllarda daha da artacağına işaret etmektedir. 123 projenin tamamı yeni projeler olmayıp, bazıları mevcut işletmelerin kapasite artırımlarını da içermektedir. Bu durum, altın madenciliğinin genişlemesinin sadece yeni maden ocakları açılmasıyla sınırlı kalmadığını, mevcut işletmelerin de kapasitelerini artırarak çevresel etkilerini büyüttüğünü göstermektedir.

Türkiye'de altın madenciliği, çevresel ve toplumsal etkileri bakımından önemli bir sorun alanı olarak varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Tehlikeli atık miktarındaki artış, ÇED süreçlerinin yetersizliği ve altın madenciliğinin genişlemesi, bu sorunun ulaştığı boyutları açığa çıkarmaktadır. Bu nedenle çevresel tahribatın önlenmesi ve doğal varlıkların korunması için altın madenciliğine yönelik etkin tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Yukarıda belirtilen hususlar doğrultusunda, altın madenciliği faaliyetlerinin çevresel, ekonomik ve toplumsal etkilerinin kapsamlı bir şekilde araştırılması, ÇED süreçlerinin titizlikle incelenmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Otlar
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	